

‘Schuldig’ is een magistrale serie over armoede

Hans Beerekamp 6 december 2016

Dennis van de dierenwinkel in 'Schuldig' (HUMAN).

Geschiedschrijver Geert Mak gaf [in DWDD](#) een kleine uitwerking aan de vorige week zo succesvolle noodkreet van Jan Terlouw. In Nederland is de kiezersopstand niet gericht tegen de armoede, maar inderdaad tegen het wantrouwen van de overheid in de burger.

Dat gaat niet over touwtjes die niet meer uit de brievenbus hangen, maar over de eindeloze zucht tot controle en angst voor misbruik van voorzieningen. En de falende overheidsdiensten en politici, die steeds weer met nieuwe maatregelen komen om de burger dwars te zitten.

Lees ook interview met Jan Terlouw: [‘Bij politici gaat de waan van de dag altijd voor’](#)

En toch moet je ook die trend nuanceren, zoals blijkt uit de magistrale zesdelige [documentaireserie *Schuldig* \(HUMAN\)](#) van Sarah Sylbing en

Ester Gould. Die is zo goed gemaakt (in de trant van de fictieserie [*The Wire*](#)) en de hoofdpersonen uit de Vogelbuurt in Amsterdam-Noord zijn dermate innemend dat de serie wel eens een grote rol zou kunnen gaan spelen in het publieke debat, over armoede, schulden, instanties en de kloof tussen politiek en burger.

Nogmaals: het is niet allemaal zwart-wit. Amsterdam heeft een wethouder van Sociale Zaken, Arjan Vliegenthart (SP), die persoonlijk spreekuren houdt in de buurt, om erachter te komen wat er mis gaat. Er zijn ook hulpverleners die hun stinkende best doen. Zelfs voor deurwaarder Ed krijg je sympathie. Als hij op een dag negen ontruimingën op zijn bord krijgt, is hij trots als er zeven op het laatste moment voorkomen kunnen worden. Van die laatste twee loopt er één uit op een arrestatie wegens bezit van een vuurwapen en crystal meth. Bij de andere zijn de vogels tijdig gevlogen en volgen we het achtergebleven speelgoed naar de kringloopwinkel.

De grootste held is echter Dennis van de dierenwinkel. Hij vult het ene gat met het andere, kan geen nieuwe voorraden meer bestellen en moet zijn vaste klanten nee verkopen. Alleen door een van zijn topduiven voor slechts 400 euro te verkopen, kan hij de deurwaarder vooralsnog buiten de deur houden.

Tekst gaat verder onder de video

De boekhouder praat op Dennis in: dat hij naar de kapper moet. Mailings zijn nodig en eigenlijk kost elke dag langer open blijven alleen maar geld: „Het leventje dat erin zit, is dood!”

Bij de meeste hoofdpersonen met schulden komen steeds weer nieuwe brieven met aanmaningen boven water, die ze niet eens meer openen. Maar ook het gedrag van de schuldeisers is verre van rationeel. Het heeft geen zin om steeds nieuwe hoge rekeningen te sturen, en elk exploit op te hogen tot wel drie, vier keer de oorspronkelijke schuld. En toch dendert die machine maar door, en houden de hulpverleners symposia over de last van schulden, die zelfs het IQ zou verlagen.

Hier is het niet alleen het wantrouwen en de ambtelijke onmacht, maar ook wel degelijk de armoede en de ongelijkheid die de mensen murw maken. Ik denk niet dat ze geïnteresseerd zijn in populisme, dat speelt minder in Amsterdam.

Schuldig is een cynisch dubbelzinnige titel voor een serie waarmee de NPO aantoont wel degelijk de andere kant van de kloof in beeld te brengen. En hoe!